

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

19 noiembrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Timofti Vladimir,

Judecători – Boico Victor, Toma Nadejda,

examinând, fără citarea părților, în baza materialelor cauzei, admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Bradu Valentina, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 21 octombrie 2019, în cauza penală în privința lui

Tropoșel Igor xxxxx, născut la xxxxxxxx.

Odajiu Arcadii xxxxxxx, născut la xxxxxxxx.

Termenul examinării cauzei:

Prima instanță: 03.05.2017 – 12.12.2018;

Instanța de apel: 01.03.2019-21.10.2019;

Instanța de recurs: 09.01.2020 –19.11.2020.

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani din 12 decembrie 2018, *Tropoșel Igor* învinuit în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 329 alin. (2), lit. b) Cod Penal a fost achitat, pe motiv că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii.

Odajiu Arcadii învinuit în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 329 alin. (2), lit. b) Cod Penal a fost achitat, pe motiv că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii.

A fost respinsă solicitarea procurorului de încasare în mod solidar de la inculpații *Tropoșel Igor* și *Odajiu Arcadii*, în contul statului, cheltuielile judiciare pentru instrumentarea cauzei penale în mărime de 2389,11 lei. Toate cheltuielile judiciare au fost trecute în contul statului, potrivit prevederilor art. 227 alin. (3) Cod procedură penală.

2. Pentru a se pronunța în cauza dată, în sensul enunțat, prima instanță a reținut că, potrivit rechizitoriului, *Tropoșel Igor*, deținând conform ordinului Directorului General al Serviciului Vamal al Republicii Moldova nr.708-p din 01.08.2012, funcția de șef al Serviciului audit post-vămuire al Secției Control, ulterior al Biroului Vamal Chișinău, fiind în conformitate cu prevederile art. 123 Cod Penal, persoană publică căreia,

într-o instituție de stat i s-au acordat permanent, prin stipularea legii și prin numire, anumite drepturi și obligații în vederea îndeplinirii atribuțiilor de serviciu; având în conformitate cu prevederile art. 11 Cod Vamal, și *Odajiu Arcadii* deținând conform ordinului Directorului General al Serviciului Vamal al Republicii Moldova nr. 1370-p din 15.10.2014, funcția de inspector al Serviciului audit post-vămuire al Secției Control, ulterior al Biroului Vamal Chișinău, fiind în conformitate cu prevederile art. 123 Cod Penal, persoană publică căreia, într-o instituție de stat i s-au acordat permanent, prin stipularea legii și prin numire, anumite drepturi și obligații în vederea îndeplinirii atribuțiilor de serviciu; având în conformitate cu prevederile art. 11 Cod Vamal, atribuțiile în asigurarea respectării legislației vamale; apărarea drepturilor și intereselor legitime ale persoanei în cadrul activității vamale, în lupta împotriva încălcărilor reglementărilor vamale; de a contribui la realizarea măsurilor de asigurare a ordinii publice și în limitele competenței, la asigurarea securității economice a statului; la fel, dispunând în conformitate cu prevederile art. 15 alin. (1) al Legii serviciului în organele vamale nr. 1150-XIV din 20 iulie 2000, de obligațiile de asigurare a respectării Constituției, legilor și a altor acte normative; de asigurare a respectării și apărării drepturilor și intereselor legitime ale cetățenilor; de executare a ordinelor și dispozițiilor șefilor organului vamal; de respectare a regulamentului de ordine interioară al organului vamal, modului de utilizare a informației de serviciu; de îndeplinire a instrucțiunilor de serviciu; de respectare a regulamentelor și altor acte normative; să acționeze în scopul combaterii fraudei, a traficului ilicit de mărfuri și de bunuri și a altor acțiuni ilicite; să nu se lase intimidat de presiuni sau influențe exercitate asupra sa de către persoane, structuri din interiorul sau din afara instituției privind îndeplinirea atribuțiilor de serviciu; având în calitate de sarcini principale prevăzute de fișa postului, aprobată de Directorul General al Serviciului Vamal: asigurarea, coordonarea și exercitarea activității de audit post-vămuire în cadrul Secției Control Ulterior, în vederea asigurării respectării legislației vamale în vigoare; efectuarea în condițiile actelor legislative și normative în vigoare din domeniu, audit post-vămuire și/sau reverificarea declarațiilor vamale a activității economice externe a agenților economici; participarea în controalele complexe și selective și prezentarea actelor de procedură în forma și termenii stabiliți prin normele metodologice de profil, manifestând o atitudine neglijentă și neconștiincioasă față de atribuțiile sale de serviciu, îndeplinind necorespunzător obligațiile sale de serviciu ca rezultat al unei atitudini neglijente și neconștiincioase față de ele, a comis neglijența în serviciu

soldată cu urmări grave intereselor publice, în următoarele împrejurări: La 15 iunie 2015, în temeiul ordinului de control nr. 118, pentru efectuarea controlului ulterior prin audit post-vămuire la societatea cu răspundere limitată „Metalica-Zuev”, cod fiscal xxxxx, au fost desemnați șeful Serviciului audit post-vămuire al Secției Control Ulterior al Biroului Vamal Chișinău, Tropoțel Igor și inspectorul aceleiași secții Odajiu Arcadie numit în funcția respectivă prin ordinul Directorului general al Serviciului Vamal nr. 1370-p din 15.10.2014.

În perioada de timp 16.06.2015 - 06.11.2015, Tropoțel Igor și Odajiu Arcadie, efectuând controlul respectiv, cunoscând cu certitudine conform prevederilor obligațiilor de serviciu indicate în fișa postului, că la efectuarea controlului urmează de a verifica toate tranzacțiile de import ale societății menționate supusă controlului și a emite concluzii obiective doar în temeiul documentelor originale pe care urmau de a le verifica și conform datelor evidenței din bazele de date ale Serviciului vamal și alte baze de date disponibile, limitându-se doar la faptul că au primit de la șeful lor nemijlocit, șeful Secției Control ulterior al Biroului Vamal Chișinău, Tatiana Moraru copiile scrisorii nr. 845-22/3-15 din 18.12.2013, emisă din numele Primăriei comunei Cotul Morii, r-nul Hîncești, cu copiile neautentificate ale facturilor de expediție cu seriile și numerele xxxxxx, eliberate din numele SC „Construct VBC” SRL adresate primăriei com. Cotul Morii, r-nul Hîncești, neverificând în bazele de date disponibile dacă au fost eliberate facturile de expediții cu asemenea serii și numere și veridicitatea datelor incluse în ele, neverificând faptul dacă primăria com. xxxxxxx, a eliberat asemenea scrisoare și neprimind un răspuns confirmativ de la primăria indicată, neverificând toate importurile înregistrate de societatea menționată în perioada supusă controlului, neglijând și faptul că în facturile de expediție nr. xxxxxxx nu erau indicate nici datele șoferilor și nici a unităților de transport, fiind indicat tonajul a câte 60,172 tone, care după posibilitățile tehnice nu poate fi transportat de nici o unitate de transport auto, contrar atribuțiilor de serviciu din fișa postului, au întocmit și au semnat Actul de audit post- vămuire nr. 31.15/3 din 12.11.2015, indicând în concluzii doar niște încălcări minore, adică divergențe/lipsuri cantitative cu greutatea neto 1132 kg de bare de oțeluri nealiate, care au nervuri în asortiment cu valoarea în vamă totală de 8716,4 lei, care au condus la apariția obligației vamale în sumă de 1846,28 lei; și divergențe în sumă de 57 345,27 lei, ce constituie cheltuielile pentru transportarea mărfurilor pe cale ferată din Slovacia, care a generat obligația vamală în sumă de 11 744,29 lei.

Ulterior, în urma verificării bazelor de date și a documentelor de

serviciu care urmau de a fi verificate în cadrul controlului menționat, prin audit post vămuire, s-a stabilit că facturile de expediție cu numerele și seriile indicate nu figurează ca documente oficiale eliberate agenților economici din țară, nefiind stabilită existența acestor documente în original. Mai mult ca atât, fiind sesizat despre circumstanțele indicate, Serviciul Vamal al Republicii Moldova prin ordinele de control nr. 52-0 din 05.05.2016 și nr. 65-0 din 30.05.2016 a dispus și a efectuat un control suplimentar, prin audit post-vămuire la societatea „Metalica-Zuev” SRL pentru aceeași perioadă de timp 2010-2015, în cadrul căruia s-a stabilit că, societății respective, i-au fost acordate neîntemeiat scutiri la importul de metal în temeiul Legii nr. 191 din 15.07.2010 „cu privire la acordarea facilităților pentru lichidarea consecințelor inundațiilor din vara anului 2010” și conform Actului de audit post-vămuire nr. 15/4 din 31.05.2016 s-a stabilit inexistența livrării materialelor din metal în adresa persoanelor sinistrate a 812 428 kg de mărfuri cu valoarea în vamă de 6 237 744,65 lei, care au dus la neachitarea în bugetul de stat a 1 277 490,11 lei, sub formă de plăți pentru proceduri vamale și taxă pentru valoarea adăugată. Astfel, datorită inacțiunilor lui Tropoțel Igor și Odajiu Arcadie, manifestate prin îndeplinirea necorespunzătoare a obligațiilor de serviciu, ca rezultat al unei atitudini neglijente și neconștiincioase față de ele, au fost cauzate urmări grave intereselor publice, manifestate prin neonorarea obligației de către „Metalica-Zuev” SRL și neachitarea în bugetul de stat a sumei de 1 277 490,11 lei.

Se consideră că prin acțiunile sale, Tropoțel Igor și Odajiu Arcadii au săvârșit infracțiunea prevăzută de art. 329 alin. (2), lit. b) Cod Penal - neglijența în serviciu, adică îndeplinirea necorespunzătoare de către o persoană publică a obligațiilor de serviciu ca rezultat al unei atitudini neglijente sau neconștiincioase față de ele, care au provocat urmări grave drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor juridice.

3. *Sentința a fost atacată* cu apel de către procurorul în Procuratura Anticorupție, Cazacov Elena prin care a solicitat casarea sentinței, cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care Tropețel Igor și Odajiu Arcadie să fie recunoscuți vinovați de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 329 alin. (2), lit. b) Cod Penal și să le fie stabilită fiecăruia, pedeapsa sub formă de închisoare, pe un termen de 2 ani, cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții publice sau de demnitate publică, pe un termen de 7 ani.

A încasa în mod solidar de la inculpații Tropoțel Igor și Odajiu Arcadii, în contul statului a cheltuielilor judiciare pentru instrumentarea cauzei penale în mărime de 2389,11 lei.

3.1 În motivarea cerințelor sale a procurorul invocat următoarele aspecte:

- instanța de judecată la deliberarea sentinței de achitare nu a analizat în cumul toate probele prezentate de către acuzare, dându-le o apreciere contrară probelor acumulate și cercetate în instanța de judecată și care nu corespund stării de fapt stabilite;

- instanța de judecată neîntemeiat și-a motivat poziția sa de achitare, concluzionând prin faptul, că „probele prezentate de către organul de urmărire penală permite să conchidă că acțiunile lui Tropoțel Igor și Odajiu Arcadii nu întrunesc elementele infracțiunii prevăzute de art. 329 alin. (2), lit. a) Cod Penal, deoarece nu a fost demonstrată latura obiectivă și latura subiectivă a infracțiunii incriminate”;

- astfel instanța, a indicat că „latura subiectivă a infracțiunii de neglijență în serviciu presupune vinovăția făptuitorului sub formă de imprudență. Făptuitorul nu prevede consecințele faptei, însă ar fi putut și trebuia să le prevadă sau prevedea posibilitatea survenirii urmărilor, dar credea, fără temei, că acestea nu se vor produce. Posibilitatea făptuitorului de a prevedea consecințele faptei sale se apreciază în raport cu împrejurările concrete în care a fost săvârșită fapta, precum și în raport cu personalitatea făptuitorului, pregătirea și calitățile lui profesionale, experiența acestuia în domeniul respectiv”;

- totodată, instanța la aprecierea lipsei laturii subiective a infracțiunii imputate care caracterizează vinovăția făptuitorului sub formă de imprudență, a indicat, că în dreptul penal esența neglijenței constă în faptul că persoana trebuia și putea să prevadă posibilitatea rezultatului prejudiciabil al faptei. În speță, nu se întrevede, că inculpații nu au reacționat adecvat, reieșind din fișele de post anexate la materialele cauzei penale. În învinuirea adusă nu se face careva referire la fișa de post sau alte acte concrete, care nu au fost respectate de către aceștia la îndeplinirea obligațiilor de serviciu”;

- acuzarea de stat consideră că constatarea instanței enunțată supra este una neîntemeiată și contrară probelor prezentate și cercetate în ședința de judecată, precum și actului de învinuire adus inculpaților;

- în cazul neglijenței, făptuitorul nu și-a dat seama de caracterul prejudiciabil al acțiunii sau inacțiunii sale și nu a prevăzut survenirea urmărilor prejudiciabile ale acesteia. Analizând aceste prevederi se deduce că în cazul comiterii unei infracțiuni din neglijență, persoana acționează în general în vederea unui anumit rezultat licit. În acest scop, persoana acționează conștient și, după cum este firesc, își dă seama de conținutul faptei concepute și dorite, precum și de trăsăturile sociale ale acesteia, dar numai în raport cu rezultatul licit dorit, de asemenea, persoana nu prevede rezultatul periculos care se produce de pe urma

activității sale și anume de aceea nu corelează fapta sa cu rezultatul dat; prin urmare, nici nu conștientizează legătura de cauzalitate dintre faptă și urmarea prejudiciabilă și nu are nici o închipuire despre fapta sa sub aspectul dat, adică nu înțelege conținutul real și trăsăturile sociale ale faptei sale în raport cu rezultatul periculos. Situație care este prezentă în acțiunile lui Tropoțel Ig. și Odajiu A.;

- în cazul neglijenței, atitudinea psihică a subiectului față de faptă și urmări are o formă specifică, fiindcă lipsa înțelegerii caracterului prejudiciabil al faptei și prevederii urmărilor prejudiciabile mărturisește, de regulă, despre atitudinea lui neglijentă, superficială față de normele de drept, regulile de conviețuire socială, interesele altor persoane;

- potrivit actului de învinuire și a materialelor cauzei penale a fost indicat contrar căror acte normative au acționat inculpații, și anume prevederile art. 11 Cod vamal, atribuțiile în asigurarea respectării legislației vamale; apărarea drepturilor și intereselor legitime ale persoanei în cadrul activității vamale, în lupta împotriva încălcărilor reglementărilor vamale; de a contribui la realizarea măsurilor de asigurare a ordinii publice și în limitele competenței, la asigurarea securității economice a statului; la fel, dispunând în conformitate cu prevederile art.15 alin. (1) al Legii serviciului în organele vamale nr. 1150-XIV din 20 iulie 2000, de obligațiile de asigurare a respectării Constituției, legilor și a altor acte normative; de asigurare a respectării și apărării drepturilor și intereselor legitime ale cetățenilor; de executare a ordinelor și dispozițiilor șefilor organului vamal; de respectare a regulamentului de ordine interioară al organului vamal, modului de utilizare a informației de serviciu; de îndeplinire a instrucțiunilor de serviciu; de respectare a regulamentelor și altor acte normative; să acționeze în scopul combaterii fraudei, a traficului ilicit de mărfuri și de bunuri și a altor acțiuni ilicite; să nu se lase intimidat de presiuni sau influențe exercitate asupra sa de către persoane, structuri din interiorul sau din afara instituției privind îndeplinirea atribuțiilor de serviciu; având în calitate de sarcini principale prevăzute de fișa postului, aprobată de Directorul General al Serviciului Vamal, asigurarea, coordonarea și exercitarea activității de audit post-vămuire în cadrul Secției Control Ulterior în vederea asigurării respectării legislației vamale în vigoare; efectuarea în condițiile actelor legislative și normative în vigoare din domeniu, audit post-vămuire și/sau reverificarea declarațiilor vamale a activității economice externe a agenților economici; participarea în controalele complexe și selective și prezentarea actelor de procedură în forma și termenii stabiliți prin normele metodologice de profil;

- în aceste circumstanțe sunt neîntemeiate concluziile instanței de judecată potrivit cărora în acțiunile inculpaților lipsește latura subiectivă a infracțiunii, precum și concluzia că în învinuirea adusă nu se face careva referire la fișa de post sau alte acte concrete, care nu au fost respectate de către aceștia la îndeplinirea obligațiilor de serviciu;

- astfel, dacă e să analizăm fapta săvârșită de Tropoțel Ig. și Odajiu A. în raport cu personalitatea făptuitorilor, pregătirea și calitățile lor profesionale, experiența acestora în domeniul respectiv și cele relatate supra, se denotă cu certitudine prezența laturii subiective, adică a imprudenței;

- potrivit ordonanței de punere sub învinuire, prin prisma laturii obiective, lui Tropoțel Igor și Odajiu Arcadii le este incriminat faptul îndeplinirii necorespunzătoare a obligațiilor de serviciu ca rezultat al unei atitudini neglijente sau neconștiincioase față de ele, care au provocat urmări grave drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor juridice și anume Inspectoratului Fiscal de Stat, manifestate prin neonorarea obligației de către „Metalica-Zuev” SRL și neachitarea în bugetul de stat a sumei de 1 277 490,11 lei, daune manifestate în proporții deosebit de mari;

- infracțiunea de neglijență în serviciu este dependentă de existența prealabilă a unui serviciu, în care persoana publică își desfășoară activitatea și în competențele căreia intră săvârșirea unor fapte de natura celor care ocazionează neîndeplinirea sau îndeplinirea necorespunzătoare a obligațiilor de serviciu împotriva intereselor publice ori private;

- în cazul dat, suntem în situația în care inculpații Tropoțel I. și Odajiu A., fiind persoane publice, au încălcat obligațiile de serviciu, respectiv, nu au respectat o sarcină ce derivă din obligațiile de serviciu, încălcare care s-a manifestat prin îndeplinirea necorespunzătoare a obligațiilor de serviciu;

- îndeplinirea necorespunzătoare a obligațiilor de serviciu presupune săvârșirea de către persoana publică a unor activități pentru a îndeplini obligațiile sale de serviciu, însă în mod defectuos, altfel decât se cuvine să fie îndeplinite, putând viza momentul îndeplinirii (la momentul nepotrivit, cu întârziere); întinderea obligației (în volum incomplet); conținutul obligației (în mod necalitativ) etc.;

- cu referire la Demersul Biroului vamal Chișinău (executor Ig. Tropoțel) nr.1860 din 21.03.2016, adresat Primarului comunei Cotul Morii, dna XXXXXXXXXXXX, se notează că acesta a fost întocmit de către Igor Tropoțel și expediat în adresa Primăriei comunei Cotul Morii, după audierea sa în calitate de martor în cadrul cauzei penale nr. 2015970655,

care a avut loc la 16.03.2016. Or, actul de audit de către echipa de control a fost întocmit la 09.11.2015, nefiind constatate careva ilegalități;

- totodată, se reține că potrivit declarațiilor sale acesta a declarat, că careva dubii referitor la veridicitatea actelor în cadrul controlului nu i-au apărut, chiar dacă erau în copii. Aici apare întrebarea din care considerente, la șeful echipei de control, au apărut dubii vis-a-vis de veridicitatea actelor prezentate în cadrul controlului post-audit abia după încheierea controlului? Dubii pe care le-a confirmat prin declarațiile sale, potrivit cărora a indicat că deja ulterior după parvenirea la Serviciul Vamal a ordonanței de ridicare a documentelor confirmative privind operațiunile de import efectuate în perioada anului 2013 de SRL „Metalica-Zuev” cu aplicarea scutirii de import și nefiind depistate în arhiva BV Chișinău documentele solicitate în original ci doar în copii, i-a trezit suspiciuni referitor la veridicitatea documentelor prezentate organului vamal la momentul solicitării facilităților vamale, la momentul vămuirii mărfurilor cu scutire 116;

- de aici rezultă că echipa de control urma totuși în cadrul controlului ulterior prin post-vămuire să verifice și prezența actelor în original, pe care le-a solicitat repetat, după încheierea controlului.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 21 octombrie 2019 a fost respins, ca nefondat apelul procurorului, și menținută sentința.

4.1 Instanța de apel a statuat că: prima instanță a conchis corect că inculpații Tropoțel Igor și Odajiu Arcadii învinuiți în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 329 alin. (2), lit. b) Cod Penal– neglijența în serviciu, adică îndeplinirea necorespunzătoare de către o persoană publică a obligațiilor de serviciu ca rezultat al unei atitudini neglijente sau neconștiințioase față de ele, care au provocat urmări grave drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanei juridice, urmează a fi achitați de învinuirea de comitere a infracțiunii prevăzute de art. 329 alin. (2), lit. b) Cod Penal, din motiv că fapta inculpaților nu întrunesc elementele infracțiunii.

Din materialele cauzei penale, instanța de apel a reținut că urmărirea penală pe cauza penală nr. 2016970618 a fost pornită la 05.10.2016 de către organul de urmărire penală a Direcției Generale Urmărire Penală a Centrului Național Anticorupție, conform elementelor infracțiunii prevăzute de art. 329 alin. (2), lit. b) Cod Penal.

Instanța de apel a reținut că în cadrul urmăririi penale s-a constatat că: la data de 15 iunie 2015, în temeiul ordinului de control nr. 118, pentru efectuarea controlului ulterior prin audit post-vămuire la ERL „Metalica-Zuev”, au fost desemnați șeful Serviciului audit post-vămuire al Secției Control

Ulterior al Biroului Vamal Chișinău, Tropoțel Igor și inspectorul aceleiași secții Odajiu Arcadii, numit în funcția respectivă prin ordinul Directorului general al Serviciului Vamal nr. 1370-p din 15.10.2014, în perioada de timp 16.06.2015 - 06.11.2015, 30 Tropoțel Igor și Odajiu Arcadii, efectuând controlul respectiv, limitându-se doar la faptul că au primit de la șeful lor nemijlocit, șeful Secției Control ulterior al Biroului Vamal Chișinău, Tatiana Moraru copiile scrisorii nr. 845-22/3-15 din 18.12.2013, emisă din numele Primăriei comunei Cotul Morii, r-nul Hîncești, cu copiile neautentificate ale facturilor de expediție cu seriile și numerele xxxxxxxx, eliberate din numele SC „Construct-VBC” SRL adresate Primăriei com. Cotul Morii, r-nul Hîncești, neverificând în bazele de date disponibile dacă au fost eliberate facturile de expediții cu asemenea serii și numere și veridicitatea datelor incluse în ele, neverificând faptul dacă Primăria com. Cotul Morii, r-nul Hîncești, a eliberat asemenea scrisoare și neprimind un răspuns confirmativ de la primăria indicată, neverificând toate importurile înregistrate de societatea menționată în perioada supusă controlului, neglijând și faptul că în facturile de expediție nr. xxx nu erau indicate nici datele șoferilor și nici a unităților de transport, fiind indicat tonajul a câte 60,172 tone, care după posibilitățile tehnice nu poate fi transportat de nici o unitate de transport auto, contrar atribuțiilor de serviciu din fișa postului, au întocmit și au semnat Actul de audit post-vămuire nr. 31.15/3 din 12.11.2015, indicând în concluzii doar niște încălcări minore, adică divergențe/lipsuri cantitative cu greutatea neto 1132 kg de bare de oțeluri nealiate, care au nervuri în asortiment cu valoarea în vamă totală de 8716,4 lei, care au condus la apariția obligației vamale în sumă de 1846,28 lei și divergențe în sumă de 57 345,27 lei, ce constituie cheltuielile pentru transportarea mărfurilor pe cale ferată din Slovacia, care a generat obligația vamală în sumă de 11 744,29 lei. Ulterior, în urma verificării bazelor de date și a documentelor de serviciu care urmau de a fi verificate în cadrul controlului menționat, prin audit post-vămuire, sa stabilit că facturile de expediție cu numerele și seriile indicate nu figurează ca documente oficiale eliberate agenților economici din țară, nefiind stabilită existența acestor documente în original. Mai mult ca atât, fiind sesizat despre circumstanțele indicate, Serviciul Vamal al Republicii Moldova prin ordinele de control nr. 52-0 din 05.05.2016 și nr. 65-0 din 30.05.2016 a dispus și a efectuat un control suplimentar, prin audit post-vămuire la societatea „Metalica-Zuev” SRL pentru aceeași perioadă de timp 2010-2015, în cadrul căruia s-a stabilit că, societății respective, i-au fost acordate neîntemeiat scutiri la importul de metal în temeiul Legii nr. 191 din 15.07.2010 „cu privire la acordarea facilităților pentru lichidarea consecințelor inundațiilor din vara anului 2010” și conform Actului de audit post vămuire nr. 15/4 din 31.05.2016 s-a stabilit inexistența livrării materialelor din metal în adresa persoanelor sinistrate a 812 428 kg de mărfuri cu valoarea în vamă de 6 237 744,65 lei, care au dus la neachitarea în bugetul de

stat a 1 277 490,11 lei, sub formă de plăți pentru proceduri vamale și taxă pentru valoarea adăugată.

Astfel, conform învinuirii, instanța de apel a reținut că inculpaților Tropoțel Igor și Odajiu Arcadii l-i s-a imputat îndeplinirea necorespunzătoare a obligațiilor de serviciu, și anume că: nu au verificat toate tranzacțiile de import ale SRL „Metalica-Zuev” în perioada supusă controlului; nu a efectuat controlul ulterior în baza documentelor în original; nu au verificat autenticitatea facturilor de expediție eliberate din numele SC „Construct-VBC” SRL prin analiza bazelor de date ale Serviciului Vamal sau a altor date disponibile; nu au verificat dacă Primăria com. Cotul Morii, r-nul. Hîncești a eliberat scrisoarea nr. 845-22/3-15 din 18.12.2013 și nu a primit nici un răspuns confirmativ de la Primăria indicată; au neglijat faptul că în facturile de expediție nr. WI0921633 și WI0921640 nu erau indicate nici datele șoferilor și nici a unităților de transport, fiind indicat tonajul a câte 60,172 tone care după posibilitățile tehnice nu poate fi transportat de nici o unitate de transport auto.

Cu referire la probele care stau la baza învinuirii inculpaților, instanța de apel a reținut că acestea nu indică asupra prezenței elementelor componente de infracțiune de la lit. b) alin. (2) art. 329 Cod Penal (în special latura obiectivă a componente de infracțiune).

Instanța de apel a reținut că raportul-denumț al Șefului serviciului audit post-vămuire Igor Tropoțel din 12.04.2016 înregistrat în Registrul de evidență a sesizărilor cu privire la infracțiune al Serviciului Vamal la 14.04.2016 cu nr. 82, privind încălcările constatate, săvârșite de către agentul economic „Metalica-Zuev” SRL în procesul importului metalului armat și sârmei cu aplicarea tratamentului tarifar favorabil, astfel, beneficiind ilegal de scutire de plata drepturilor de import în sumă totală de 1 277 490,10 lei și anume: „de către întreprinderea „Metalica Zuev” SRL au fost prezentate la momentul vămuirii documente false, care au fost anexate la declarațiile vamale indicate”.

Actele prezentate au fost eliberate de către SC „Construct-VBC” SRL, dar nu de către „Metalica-Zuev” SRL, adică au fost eliberate de către un agent economic tranzacțiile căruia nu au făcut obiectul controlului. Or, echipa de control a fost împuternicită să efectueze controlul importului, dar nu cel al livrărilor. Importul a fost realizat de către „Metalica Zuev” SRL, operațiunile căreia au și constituit obiectul controlului. Facturile de expediție au vizat livrările, dar nu importurile, fapt confirmat în instanța de judecată de inculpați, de martorul Moraru Tamara, fapt desprins și din Ordinul de control nr. 118 pentru efectuarea controlului ulterior prin audit post vămuire la „Metalica-Zuev” SRL

unde este reflectat foarte clar obiectul controlului.

Tot în acest sens s-a reținut că Serviciul Vamal nu are opțiunea de a vizualiza facturile de expediție, întrucât baza de date a acestora este ținut de Serviciul Fiscal, fapt constatat inclusiv din declarațiile martorului Moraru Tatiana). Mai mult, la verificarea autenticității unor operațiuni vamale colaboratorii Serviciului Vamal folosesc alte baze de date disponibile acestora, gen: „Asycuda Word” etc., și care nu conțin date cu privire la facturile de expediție.

În perioada supusă controlului au fost verificate toate tranzacțiile de import realizate de „Metalica-Zuev” SRL pe segmentele Onur Suma și Cotul Morii, așa cum a fost indicat în actul de formare a echipei de control și efectuarea controlului propriu-zis. La fel, s-a reținut că martorul Tatiana Moraru a menționat faptul că în cazul tranzacțiilor „Metalica-Zuev” SRL nu figura în declarațiile vamale nici ca destinatar, nici ca responsabil financiar, întreprinderea dată a avut rolul de a presta servicii Primăriei Cotul Morii, în baza unor contractări, Primăria fiind destinatarul final a mărfurilor care provin din import, rolul lui a fost de a livra marfa conform Legii nr. 191 din 20.07.2010. Competențele serviciului vamal sunt de a verifica importuri cărora li s-a aplicat această scutire, iar livrările în competența organului fiscal, conform competențelor s-a verificat la „Metalica-Zuev” SRL condițiile de acordare a scutirii și destinația finală a mărfurilor Primăria Cotul Morii. SC „Construct VBC” nu a fost un subiect al controlului conform competențelor, deoarece el a fost contractantul Primăriei și Primăria are responsabilitățile ca instituție publică locală față de organele supreme. Iar una din etapele de control prevede verificarea actelor de care dispune întreprinderea, actele prezentate de întreprindere în original sau copii autentificate relevante ale actelor de control, ele servesc pentru formarea dosarelor, conform procedurii se întocmește actul de control, se raportează conducerii despre rezultatul controlului și o dată cu aprobarea raportului părțile semnează actul și din acest moment controlul se consideră finalizat, acestea sunt etapele procedurii de control standard.

Întreprinderea „Metalica-Zuev” SRL a prezentat originalele contractelor emise nemijlocit de această întreprindere în original, dar pentru dosar se anexează copii autentificate. Se solicită originalele doar în cazul în care există un risc potențial că ele pot să dispară sau pot să modifice careva aspecte din evidența contabilă, acest risc nu a fost stabilit la întreprindere, aspecte legate de stocul mărfurilor. Facturile de expediție sunt facturi pe care Serviciul Vamal nu are opțiune de a vizualiza sistemul informațional fiscal. Actele examinate pentru

concluzionarea corectitudinii acordării scutirii conform Legii nr. 191 din 20.07.2010 au fost scrisoarea Primăriei Cotul Morii nr. 230/01/1-11 din 26.06.2013 instituție publică locală, scrisoarea nr. 15 a SC „Construct VBC” din 26.06.2015, ca contractant a Primăriei și implicat în prestarea de servicii și scrisoarea nr. 4295 din 28.06.2013, răspunsul biroului vamal Chișinău către SC „Construct VBC” prin care li se aplică scutiri la plata TVA, toate aceste 3 scrisori au fost înregistrate în cancelaria Biroului Vamal Chișinău, au fost executate de executorii Biroului Vamal Chișinău secția Valoarea în Vamă, la acel moment responsabil de corectitudinea acordării scutirii în baza acestor acte.

Condițiile legii au fost respectarea pentru închiderea tranzacțiilor de mărfuri străine din antrepozit și punerea lor în liberă circulație. Importatorul „Metalica-Zuev” SRL a beneficiat de scutiri la plata TVA. Ce ține de destinația finală a mărfurilor acțiunile organului vamal s-au axat pe beneficiarul final al mărfurilor - Primăria Cotul Morii.

Totodată, s-a reținut că la momentul vămuirii de către „Metalica-Zuev” SRL au fost prezentate organului vamal, suplimentar la setul de documente ce însoțesc marfa, următoarele documente confirmative: scrisoarea oficială nr 230-01/1-11 din 27 iunie 2013 prin care Primăria com. Cotul Morii, r-nul. Hîncești, în calitate de organ public local, a confirmat conform prevederilor Legii nr. 191 din 15.07.2010 livrarea de către SC „Construct-VBC” SRL a 7000 tone de metal armat în suma de 4567000 dolari SUA și 500 tone de sârmă gr.5,5 cu valoare de 330000 dolari SUA, fără TVA, ce vor fi utilizate pentru lichidarea consecințelor inundațiilor din vara anului 2010; scrisoarea oficială nr. 15 din 27.06.2013 (înregistrată la BV Chișinău sub nr. 12156/28.06.13) prin care SC „Construct-VBC” SRL a solicitat tratamentul tarifar favorabil în conformitate cu prevederile Legii nr. 191 din 15.07.2010 pentru 7000 tone de metal armat în suma de 4567000 dolari SUA și 500 tone de sârmă gr. 33 5,5 cu valoare de 330000 dolari SUA, ce vor fi importate de la antrepozite vamale în baza contractelor nr. 27/01 și nr. 27/02 din 27.06.2013; scrisoarea oficială nr. 4295 din 28.06.2013 (cu referire la demersul SC „Construct- VBC” SRL conform scrisorii nr. 15 din 27.06.2013) prin care Biroul Vamal Chișinău aprobă aplicarea scutirii la plata TVA la importul a articolelor din metal reflectate în scrisoare oficială nr. 230-01/1-1 din 27.06.2013 emisă de Primăria com. Cotul Morii, r-nul. Hîncești (localitatea afectată de inundațiile din vara anului 2010). Or, facilitățile pentru lichidarea consecințelor inundațiilor din vara anului 2010 au fost acordate SRL „Metalica-Zuev” la momentul vămuirii metalului în anul 2013, dar nu de către echipa de control Tropoțel Igor și Odajiu Arcadii în anul 2015.

Cu referire la fapta prejudiciabilă, ca semn al laturii obiective a infracțiunii de neglijență în serviciu, Colegiul Penal a conchis că acuzatorul de stat nu a identificat cu exactitate forma de manifestare a conduitei infracționale a inculpaților Tropoțel Igor și Odajiu Arcadii, or, conform rechizitoriului inculpaților li s-a incriminat că aceștia „datorită inacțiunilor sale manifestate prin îndeplinirea necorespunzătoare a obligațiilor de serviciu...”. Or, în contextul învinuirii înaintate inculpaților, instanța de apel remarcă că pe de o parte acuzatorul de stat stabilește în comportamentul inculpaților prezența unei omisiuni infracționale, adică a unei conduite pasive, iar pe de altă parte, a calificat acest comportament ca și îndeplinire necorespunzătoare – conduită activă.

Din textul normei penale reglementat la art. 329 Cod Penal rezultă următoarele modalități normative distincte de realizare a faptei prejudiciabile, și anume: neîndeplinirea obligațiilor de serviciu; îndeplinirea necorespunzătoare a obligațiilor de serviciu. Îndeplinirea necorespunzătoare a obligațiilor de serviciu presupune o asemenea conduită a făptuitorului, când acesta, deși acționează în direcția îndeplinirii obligațiilor sale de serviciu, totuși o face într-un mod defectuos, adică altfel decât s-ar fi convenit să le îndeplinească.

Astfel, îndeplinirea necorespunzătoare a obligațiilor de serviciu presupune un comportament activ (acțiune), dar nu unul pasiv (inacțiune), iar în aceste condiții, se atestă că neconcordanță dintre învinuirile aduse în baza rechizitoriului și încadrarea efectuată. Or, acuzatorul de stat a încadrat acțiunile inculpaților la modalitatea normativă de exprimare a faptei – îndeplinirea necorespunzătoare a obligațiilor de serviciu, dar a incriminat acestora inacțiuni, și anume: nu au verificat toate tranzacțiile de import ale SRL „Metalica-Zuev” în perioada supusă controlului; nu a efectuat controlul ulterior în baza documentelor în original; nu au verificat autenticitatea facturilor de expediție eliberate din numele SC „Construct-VBC” SRL prin analiza bazelor de date ale Serviciului Vamal sau a altor date disponibile; nu au verificat dacă Primăria com. Cotul Morii, r-nul. Hîncești a eliberat scrisoarea nr. 845-22/3-15 din 18.12.2013 și nu a primit nici un răspuns confirmativ de la Primăria indicată; au neglijat faptul că în facturile de expediție nr. xxxxxx nu erau indicate nici datele șoferilor și nici a unităților de transport, fiind indicat tonajul a câte 60,172 tone care după posibilitățile tehnice nu poate fi transportat de nici o unitate de transport auto.

Cu referire la legătura de cauzalitate dintre faptă și urmarea prejudiciabilă, instanța de apel notează că legătura de cauzalitate, ca

semn al laturii obiective, formează conexiunea dintre fapta prejudiciabilă (acțiunea/inacțiunea) ce constituie cauza și urmarea prejudiciabilă, ce constituie efectul. De menționat că, cauza, adică fapta prejudiciabilă trebuie să determine apariția efectului, adică a urmării prejudiciabile. La fel, urmarea prejudiciabilă trebuie să constituie un efect inevitabil al faptei prejudiciabile, fără de care aceasta nu ar fi survenit.

Instanța de apel a atestat că în speță pretinsa urmare prejudiciabilă sub forma „daunelor materiale în mărime de 1 277 490,11 lei apărută ca rezultat al neonorării de către SRL „Metalica-Zuev” a obligației de plată a taxelor vamale nu se află în raport de cauzalitate cu pretinsul comportament al inculpaților, întrucât, instanța de apel a constatat că în acțiunile inculpaților lipsește fapta prejudiciabilă, iar în lipsa acesteia, nu poate fi pusă în discuție posibilitatea identificării legăturii cauzale.

Totodată, urmarea prejudiciabilă enunțată nu a fost determinată de pretinsa conduită a inculpaților, ci drept cauză a neonorării obligației de plată îl constituie comportamentul SRL „Metalica-Zuev”, fapt ce rezultă inclusiv din intentarea în privința acesteia a unui dosar penal pentru faptul eschivării de la achitarea plăților vamale (art. 249 Cod Penal al RM).

Din materialele cauzei penale, instanța de apel a desprins că de către acuzatorul de stat nu a fost probată întrunirea laturii subiective a infracțiunii imputate care caracterizează vinovăția făptuitorului sub formă de imprudență. Făptuitorul nu prevede consecințele faptei, însă ar fi putut și trebuia să le prevadă sau prevedea posibilitatea survenirii urmărilor, dar credea, fără temei, că acestea nu se vor produce. Posibilitatea făptuitorului de a prevedea consecințele faptei sale se apreciază în raport cu împrejurările concrete în care a fost săvârșită fapta, precum și în raport cu personalitatea făptuitorului, pregătirea și calitățile lui profesionale, experiența acestuia în domeniul respectiv.

Instanța de apel a reținut că prin ordonanța din 04.05.2018 de modificare a acuzării în ședința de judecată s-a dispus înlocuirea sintagmei „intereselor publice” cu expresia „drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor juridice și anume Inspectoratului Fiscal de Stat”.

Astfel, acuzatorul de stat a modificat în învinuirea adusă inculpaților, entitatea, căreia i s-a cauzat urmarea prejudiciabilă sub forma neonorării obligației de plată a taxelor vamale.

La acest capitol, instanța de apel a reținut că prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 22 din 27.06.2017 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi ale articolului 328 alin. (1) din Codul Penal din 27 iunie 2017, s-a declarat neconstituțional textul

„intereselor publice sau” din aliniatul (1) al articolului 328 din Codul Penal al Republicii Moldova nr. 985-XV din 18 aprilie 2012, s-a recunoscut constituțional textul „dacă aceasta a cauzat daune în proporții considerabile (...) drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice” din aliniatul (1) al articolului 328 din Codul Penal al Republicii Moldova nr. 985-XV din 18 aprilie 2012.

În continuare, instanța de apel relevă că, Potrivit Hotărârii Curții Constituționale nr.24 din 17.10.2019 „privind controlul constituționalității unor prevederi din articolele 189 alin. (3) lit. f), 307 alin. (2) lit. c), 327 alin. (2) lit. c), 329 alin. (1) și alin. (2) lit. b) și din articolul 335 35 alin. (11) din Codul penal” au fost declarate neconstituționale textul „intereselor publice sau” din articolul 329 alin. (1) din Codul penal; textul „alte urmări grave” din articolul 329 alin. (2) lit. b) din Codul penal.

Instanța de apel a menționat ca fiind relevantă la caz și practica CtEDO, potrivit căreia art.7 din Convenție (nici o pedeapsă fără lege) trebuie să fie interpretat și aplicat astfel, încât să se asigure o protecție efectivă împotriva urmării penale, a condamnării și a sancționării arbitrare a persoanei. De asemenea instanța de apel a subliniat, constatarea Înaltei Curți precum că, principiul legalității incriminării și a pedepsei penale presupune, prin definiție că, nici o faptă nu poate fi considerată infracțiune dacă nu există o lege care să prevadă (*nullum crimen sine lege*) și că pedepsele nu pot fi aplicate dacă nu sunt prevăzute de lege (*nulla poena sine lege*).

În acest context, motivându-și soluția, instanța de apel a consemnat că, instanțele de judecată nu sunt în drept să recurgă la o interpretare extensivă defavorabilă a legii penale sau la o apreciere defavorabilă prin analogie.

Instanța de apel a reținut că, nu există repere fixe în legea penală în funcție de care să poată fi apreciat conținutul noțiunii de „urmări grave” utilizată în , ne fiind stabilit și nici un criteriu material care să cuantifice „gravitatea” urmării prejudiciabile. Astfel, în conformitate cu art.329 alin(1) din Codul penal, neglijența în serviciu constă în neîndeplinirea sau îndeplinirea necorespunzătoare de către o persoană publică a obligațiilor de serviciu ca rezultat a unei atitudini neglijente sau neconștiincioase față de ele, dacă aceasta a cauzat daune în proporții mari intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege a persoanelor fizice sau juridice.

Instanța de apel a relatat că, pentru aplicarea răspunderii în baza art.329 alin.(1) din Codul penal, trebuie ca fapta comisă să cauzeze daune în proporții mari intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite

de lege ale persoanelor fizice sau juridice. Aici, a statuat că, textul „intereselor publice sau” din art. 329 alin.(1) Codul penal, a fost recunoscut neconstituțional (Hot. CC nr.15 din 22 mai 2018).

În concluzie, instanța de apel a menționat că, întregul material probator administrat în faza de urmărire penală, cât și în prima instanță și instanța de apel, în comparație cu volumul acuzării expuse în rechizitoriu și ordonanța de modificare a învinuirii, instanța de apel a reținut în esență că din analiza coroborată a tuturor mijloacelor de probă administrate pe tot parcursul procesului penal se conturează un puternic dubiu cu privire la săvârșirea de către inculpații Tropoțel Igor și Odajiu Arcadii a infracțiunii prevăzută de art. 329 alin. (2), lit. b) Cod penal, motiv pentru care instanța de apel a considerat că, prima instanță just a concluzionat că inculpații necesită a fi achitați din motiv că fapta lor nu întrunește elementele infracțiunii prevăzute de art. 329 alin. (2), lit. b) Cod penal.

Cu referire la componența de infracțiune imputată inculpaților, prevăzută de art. 329 alin. (2), lit. b) Cod penal, instanța de apel a subliniat că, aceasta presupune săvârșirea neglijenței de serviciu ce au provocat urmări grave drepturilor și intereselor ocrotite de lege a persoanelor juridice.

În sensul legii penale, dreptul ocrotit de lege reprezintă prerogativa consfințită și garantată prin Constituție și legi subiectului activ al raportului juridic (persoană fizică sau persoană juridică), în temeiul căreia acesta poate valorifica un interes personal direct, poate adopta o conduită determinată sau poate pretinde subiectului pasiv al raportului o anumită comportare (fie o prestație pozitivă, constând în „a da” sau în „a face”, fie într-o prestație negativă, constând în „a nu face”), care, la nevoie, poate fi impusă acestuia, cu sprijinul forței de constrângere a statului. Dimpotrivă, interesul ocrotit de lege nu conferă titularului său posibilitatea garantată de lege, prin aplicarea constrângerii statale de a desfășura anumite activități sau de a se abține de la ele; această posibilitate poate fi obținută doar în urma unei acțiuni judiciare. Aceasta deoarece doar dreptul subiectiv se naște și există ca element al unui raport juridic, în cadrul căruia acestui drept îi corespunde o obligație a subiectului pasiv; interesul, în schimb, chiar ocrotit de lege, nu apare în cadrul unui raport juridic și, ca atare, lui nu-i corespunde obligația unui subiect pasiv.

În concluzie, interesul nu este altceva decât un element al dreptului subiectiv. În același timp, nu orice interes poate forma substratul unui drept subiectiv, ci doar acela, care este susceptibil să fie individualizat în persoana unui subiect sau a mai multor subiecți determinați.

De asemenea s-a reținut că, la drepturi și interese ocrotite de lege ale persoanelor juridice, reieșind din interpretarea alin. (2) art. 126 Cod Penal, după natura conținutului lor, în sensul art. 327-329 Cod Penal, se raportează doar drepturile civile patrimoniale (reale și de creanță). În dreptul penal esența neglijenței constă în faptul că persoana trebuia și putea să prevadă posibilitatea rezultatului prejudiciabil al faptei. În speță însă nu se întrevede, că inculpații nu au reacționat adecvat, reieșind din fișele de post anexate la materialele cauzei penale.

În învinuirea adusă nu se face careva referire la fișa de post sau alte acte concrete, care nu au fost respectate de către aceștia la îndeplinirea obligațiilor de serviciu. Or, conform legislației penale, persoana fizică responsabilă este supusă răspunderii penale dacă în acțiunile acesteia sunt constatate toate patru elemente obligatorii: obiectul infracțiunii, latura obiectivă, subiectul și latura subiectivă.

Lipsa unui element obligatoriu are ca consecință adoptarea sentinței de achitare pe motiv că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii (art. 390 alin. (1) pct. 3) Cod procedură penală).

În sensul art. 52 Cod Penal, se consideră componentă a infracțiunii totalitatea semnelor obiective și subiective, stabilite de legea penală, ce califică o faptă prejudiciabilă drept infracțiune concretă. Inculpaților Tropoțel Igor și Odajiu Arcadii le-a fost incriminat calificativul „provocarea urmărilor grave drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor juridice”. În sensul dispoziției de la lit. b) alin. (2) art. 329 Cod Penal și practicii judiciare constante, prin „persoană juridică” se înțelege un subiect concret sau mai mulți subiecți determinați, care de fapt cu referire la actele procesuale adoptate de către procuror la înaintarea acuzării, nu au fost determinate în speța dată.

Ordonanța de punere sub învinuire trebuie să cuprindă formularea învinuirii cu indicarea obligatorie a semnelor calificative pentru încadrarea juridică a faptei (art. 281 Cod procedură penală). Aceleași cerințe procesuale se referă și la rechizitoriu, dispozitivul căruia urmează să cuprindă formularea învinuirii care i se incriminează persoanei cu încadrarea juridică a acțiunilor lui (art. 296 Cod procedură penală). Or, probatoriul administrat la caz nu demonstrează intenția inculpaților Tropoțel Igor și Odajiu Arcadii de neglijență în serviciu, adică îndeplinirea necorespunzătoare de către o persoană publică a obligațiilor de serviciu ca rezultat al unei atitudini neglijente sau neconștiințioase față de ele, care au provocat urmări grave drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor juridice.

În așa mod s-a reținut că organul de urmărire penală, contrar prevederilor art. 19 alin. (3) Cod procedură penală, nu a cercetat sub

toate aspectele, complet și obiectiv, circumstanțele cauzei, iar conform art. 24 alin. (1) Cod procedură penală, instanța judecătorească nu este organ de urmărire penală, nu se manifestă în favoarea acuzării sau a apărării și nu exprimă alte interese decât interesele legii.

În concluzie, instanța de apel a remarcat că, analizând și administrând toate probele prezentate ajunge la concluzia că, procurorul nu a prezentat probe concludente, care cu certitudine ar dovedi că inculpații au provocat urmări grave drepturilor și intereselor ocrotite de lege a persoanelor juridice, ori conform art. 8 alin. (3) Cod de procedură penală, concluziile despre vinovăția persoanei de săvârșirea infracțiunii nu pot fi întemeiate pe presupuneri. Toate dubiile în probarea învinuirii care nu pot fi înlăturate, în condițiile prezentului cod, se interpretează în favoarea bănuțului, învinuitului, inculpatului.

Instanța de apel a reținut că considerentele primei instanțe sânt motivate și argumentate din punct de vedere al temeiniciei și legalității, sub aspectul că vinovăția inculpaților în săvârșirea infracțiunii imputate nu este dovedită în cadrul procesului penal, prima instanță reținând în mod just că faptele inculpaților Tropoțel Igor și Odajiu Arcadii nu întrunesc elementele infracțiunii. Față de lucrul judecat de primă instanță, s-a constatat motivarea amplă și temeinică a sentinței pronunțate cu privire la procesul de evaluare și apreciere a probelor prezentate de părți în raport cu faptele reținute în sarcina inculpatului, astfel fiind în corespundere cu exigențele articolului 6 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

În acest context, instanța de apel a reținut că prezumția de nevinovăție a inculpaților prevalează în cazul dat, iar sarcina probei îi revine acuzării, sarcină cu care aceasta din urmă nu s-a isprăvit. În atare situație, este corectă concluzia primei instanțe privind determinarea și constatarea asupra nevinovăției inculpaților Tropoțel Igor și Odajiu Arcadii învinuiți în baza art. 329 alin.(2), lit. b) Cod Penal, or, învinuirea atribuită inculpaților are un caracter declarativ, nefiind obiectiv confirmată prin careva probe, iar o sentință de condamnare nu poate fi bazată pe presupuneri, iar dubiile în probarea învinuirii urmează a fi interpretate în favoarea inculpatului.

Instanța de apel a statuat că din ansamblul de probe prezentate de către acuzatorul de stat, cercetate de prima instanță și suplimentar în instanța de apel, rezultă cert că fapta inculpaților Tropoțel Igor și Odajiu Arcadii nu întrunește elementele infracțiunii, motiv pentru care instanța de apel a dispus menținerea sentinței de achitare.

Instanța de apel a considerat că prima instanță a conchis corect că inculpații Tropoțel Igor și Odajiu Arcadii urmează a fi achitați de

învinuirea de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 329 alin. (2), lit. b) Cod Penal, din motiv că fapta inculpaților nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii, adică nu există temeiul real al răspunderii penale și în consecință, nici temeiul juridic al răspunderii penale.

Prin urmare, instanța de apel a considerat că nici în prima instanță, nici în instanța de apel, partea acuzării nu a prezentat probe concludente și pertinente care ar demonstra comiterea infracțiunii incriminate de către inculpații Tropoțel Igor și Odajiu Arcadii, motiv pentru care, la soluționarea cazului fiind necesar de a aplica prevederile art. 8 alin. (2) și art. 389 Cod procedură penală, cu interpretarea în favoarea inculpaților a tuturor dubiilor în probarea învinuirii, or, sentința de condamnare nu poate fi bazată pe presupuneri.

Cu referire la solicitarea acuzatorului de stat privind încasarea din contul inculpaților a cheltuielilor de judecată în mărime de 2389,11 lei, instanța de apel a apreciat-o ca nefondată, or, cheltuielile judiciare solicitate au fost suportate în legătură cu acumularea probatoriului necesar pentru demonstrarea vinovăției inculpaților în comiterea infracțiunii incriminate, cheltuieli ce sunt trecute în contul statului.

5. *Decizia instanței de apel a fost atacată cu recursuri ordinare de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Bradu Valentina, prin care a solicitat casarea deciziei și dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.*

5.1 *În susținerea recursului procurorul a invocat că:*

- instanța de apel nu a indicat în decizie nici un motiv bazat pe probe de ce în acțiunile inculpatului nu sunt prezente elementele infracțiunii incriminate de către organul de urmărire penală;

- instanța de apel nu a îndeplinit aceste stricte prevederi ale legii, precum și explicațiile date de către Plenul Curții Supreme de Justiție la pct. 14 al Hotărârii nr. 22 din 12 decembrie 2005 „Cu privire la practica judecării cauzelor penale în ordine de apel”, din sensul cărora rezultă că nerespectarea acestor cerințe ale legii echivalează cu nerezolvarea fondului apelului, fapt ce se califică ca eroare și atrage după sine casarea deciziei instanței de apel;

- instanța de apel nu a respectat în deplină măsură prevederile normelor menționate, prin ce s-au comis erori de drept;

- instanța de apel nu a analizat în ansamblul lor toate probele administrate la cauza penală vizată, atât cele care incriminează vinovăția inculpaților nominalizați mai sus cât și cele care confirmă nevinovăția acestora, dar s-a referit la cele din urmă, iară a le aplica la justa valoare probele prezentate de către de procuror în susținerea acuzării, inclusiv și declarațiile martorilor făcute în instanța de apel. Astfel, de către ultima a

fost neîntemeiat menținută o hotărâre ilegală, dând o apreciere contrară probelor acumulate și cercetate în instanța de judecată și care nu corespund stării de fapt stabilite inclusiv de către organul de urmărire penală;

- instanța de apel în motivarea soluției, a luat partea inculpaților Tropoțel Igor și Odajiu Arcadii, care cit în cadrul urmăririi penale atât și cercetării judecătorești au dat declarații contradictorii, urmând scopul evitării răspunderii penale;

- vina lui Tropoțel Igor și Odajiu Arcadii, în comiterea infracțiunii incriminate se dovedește și prin următoarele probe și mijloace materiale, care au fost administrate legal, fiind cercetate și verificate, potrivit art. art. 414, 415 alin. (2¹) Cod procedură penală: declarațiile martorului Moraru Tatiana, date în prima instanță și cea de apel; declarațiile martorului Muravschi Alexandru, care a susținut declarațiile date la în prima instanță; declarațiile date în cadrul ședinței de judecată în instanța de apel, de către martorul Guștiuc Lucia; procesul-verbal de ridicare din 31.03.2017, prin care din cauza penală nr. xxxxx pornită la 22.04.2016 în baza art. 249 alin. (3) Cod Penal, aflată în gestiunea SUP a SV, au fost ridicate copiile actelor autentificate pe 42 file; procesul-verbal de cercetare a documentelor din 05.04.2017; procesul-verbal de cercetare a documentelor din 24.03.2017; procesul-verbal de ridicare din 27.03.2017;

- în cadrul cercetării judecătorești au fost prezentate suficiente probe care dovedesc vinovăția inculpatului, deoarece au fost acumulate de către organul de urmărire penală în strictă conformitate cu prevederile legislației procesual penale. Ori, cumulul de probe prezentate în cadrul cercetării judecătorești de către partea acuzării dovedesc incontestabil vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii imputate și nu contravin prevederilor art.93, 94 Cod de procedură penală, iar nulitatea lor nu a fost invocată conform art.251 Cod de procedură penală;

- instanța de apel, preluând concluziile greșite a celei de fond, neîntemeiat a respins toate afirmațiile apelantului invocând că acuzatorul de stat nu a prezentat careva probe, pe când în realitate, instanțele au ignorat depozițiile martorilor, alte mijloace de probă prezentate de procuror, dând prioritate declarațiilor inculpatului;

- instanța de apel a reținut că, prin ordonanța din 04.05.2018 de modificare a acuzării în ședința de judecată în privința lui Tropoțel Igor și Odajiu Arcadii s-a dispus înlocuirea sintagmei „intereselor publice” cu expresia „drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor juridice și anume Inspectoratului Fiscal de Stat”. Astfel, în cadrul judecării cauzei în prima instanță, acuzatorul de stat a modificat în învinuirea adusă inculpaților entitatea căreia i s-a cauzat urmarea

prejudiciabilă sub forma neonorării obligației de plată a taxelor vamale. Consideră, că la momentul examinării cauzei în instanța de fond, componența de infracțiune imputată inculpaților, prevăzută de art. 329 alin. (2) lit. b) Cod penal, se considera valabilă, aceasta presupunea săvârșirea neglijenței de serviciu ce au provocat urmări grave drepturilor și intereselor ocrotite de lege a persoanelor juridice;

- în opinia acuzării, instanța de apel, având în vedere principiile statuate la prevederile art. 10 alin. (1) Cod Penal, că în situația inculpaților a intervenit o lege penală care înlătură caracterul infracțional al faptei și care are efect retroactiv, iar în baza acestui temei se impunea soluția de a fi adoptată o sentință de încetare a procesului penal, și în legătură cu modificările survenite în norma vizată, instanța urma să decidă la încadrarea acțiunilor inculpaților conform prevederilor art.312 Cod contravențional, și în baza art.30 Cod contravențional, să fie liberați de răspunderea contravențională;

- instanța de apel neîntemeiat a respins apelul procurorului din motivele expuse mai sus, ca urmare hotărârea emisă pe caz necesită a fi casată deoarece, nu a respectat în deplină măsură prevederile normelor menționate, prin ce s-au comis erori de drept.

6. În conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, inculpatul Tropoțel Igor a depus referință privind opinia asupra recursului declarat, solicitând de a decide inadmisibilitatea acestuia.

7. Judecând recursul în raport cu materialele dosarului și motivele invocate, Colegiul penal consideră că recursul procurorului, urmează a fi respins ca inadmisibil, din următoarele considerente.

Recurentul a invocat ca temeiuri de casare a hotărârilor judecătorești art.427 alin.(1) *pct.6* Cod de procedură penală, care stipulează că hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în cazul când *instanța nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.*

Așa cum rezultă din textul deciziei atacate, Colegiul penal reține că instanța de apel a motivat decizia în conformitate cu prevederile art.417 alin. (1) pct.8) Cod de procedură penală, iar decizia cuprinde temeiurile de fapt și de drept, care au dus la respingere apelului declarat și menținerea sentinței de achitare pe motiv, că fapta inculpaților nu întrunește elementele infracțiunii.

Astfel, în fapt, decizia instanței de apel corespunde tuturor prevederilor legii de procedură penală, fiind legală și întemeiată.

Totodată, din materialele dosarului rezultă că instanța de apel, la

examinarea cauzei, a ținut seama în deplină măsură de prevederile art.27, 99-101 Cod de procedură penală, cercetând sub toate aspectele probele administrate, iar în final lea dat o apreciere corespunzătoare prin prisma pertinentei, concludenței, utilității și veridicității lor, constatând, că coroborate în ansamblu, acestea confirmă lipsa vinovăției inculpaților *Tropoțel Igor și Odajiu Arcadii* de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.329 alin.(2) lit. b) Cod penal.

La același aspect, Colegiul lărgit amintește că la etapa judecării recursului, instanța nu analizează conținutul mijloacelor de probă, nu dă o nouă apreciere materialului probator și nu stabilește o altă situație de fapt, acestea fiind exclusiv atribuțiile instanțelor de fond.

Cu referire la dezacordul recurentului cu modalitatea de apreciere a probelor, în sensul că din conținutul probelor și declarațiilor persoanelor audiate rezultă existența vinovăției inculpaților în săvârșirea infracțiunii imputate, instanța de recurs le consideră neîntemeiate, deoarece recurentul la acest capitol nu a invocat erori de drept concrete, care ar constitui temei de casare a deciziei contestate.

Tot aici urmând a se menționa, că potrivit jurisprudenței constante a Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție, regula generală desprinsă din dispozițiile art.427 alin.(1) Cod de procedură penală, prevede că la etapa de judecare a recursului ordinar instanța de recurs verifică erorile de drept comise de instanțele de fond, în baza temeiurilor stipulate expres de norma respectivă, dar nu apreciază sau face o reapreciere a stării de fapt reținute în speță.

Pentru a constitui caz de casare, eroarea de fapt trebuie să fie gravă, adică, pe de o parte, să fi influențat asupra soluției cauzei, iar pe de altă parte să fie vădită, neîndoielnică.

La caz însă, Colegiul penal consideră că argumentele invocate de recurent sunt nefondate, or, lipsa vinovăției inculpaților în săvârșirea infracțiunii incriminate se dovedește indubitabil din probele acumulate, nefiind comisă nici o gravă eroare de fapt de către instanța de apel la judecarea cauzei, care ar duce la casarea acesteia și adoptarea unei alte soluții.

Totodată, instanța de apel întemeiat a ajuns la concluzia că *inculpaților Tropoțel Igor și Odajiu Arcadii le-a fost incriminat calificativul „provocarea urmărilor grave drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor juridice”*. În sensul dispoziției de la lit. b) alin. (2) art. 329 Cod Penal și practicii judiciare constante, prin *„persoană juridică”* se înțelege un subiect concret sau mai mulți subiecți determinați, care de fapt cu referire la actele procesuale adoptate de către procuror la înaintarea acuzării, nu au fost determinate în speța dată.

Totodată, instanța de recurs consideră că, în prezenta cauză nu și-au găsit confirmare argumentele recurentului privind faptul că, *la momentul examinării cauzei în instanța de fond, componenta de infracțiune imputată inculpaților, prevăzută de art. 329 alin. (2) lit. b) Cod penal, se considera valabilă, aceasta presupunea săvârșirea neglijenței de serviciu ce au provocat urmări grave drepturilor și intereselor ocrotite de lege a persoanelor juridice, or, la caz, acuzatorul de stat a încadrat acțiunile inculpaților la modalitatea normativă de exprimare a faptei - îndeplinirea necorespunzătoare a obligațiilor de serviciu, dar a incriminat acestora inacțiuni, și anume: nu au verificat toate tranzacțiile de import ale SRL „Metalica-Zuev” în perioada supusă controlului; nu a efectuat controlul ulterior în baza documentelor în original; nu au verificat autenticitatea facturilor de expediție eliberate din numele SC „Construct-VBC” SRL prin analiza bazelor de date ale Serviciului Vamal sau a altor date disponibile; nu au verificat dacă Primăria com. Cotul Morii, r-nul. Hîncești a eliberat scrisoarea nr. 845-22/3-15 din 18.12.2013 și nu a primit nici un răspuns confirmativ de la Primăria indicată; au neglijat faptul că în facturile de expediție nr. xxxxxx nu erau indicate nici datele șoferilor și nici a unităților de transport, fiind indicat tonajul a câte 60,172 tone care după posibilitățile tehnice nu poate fi transportat de nici o unitate de transport auto.*

Referitor la argumentul recurentului, precum că *instanța de apel, preluând concluziile greșite a celei de fond, neîntemeiat a respins toate afirmațiile apelantului invocînd că acuzatorul de stat nu a prezentat careva probe, pe cînd în realitate, instanțele au ignorat depozițiile martorilor, alte mijloace de probă prezentate de procuror, dînd prioritate declarațiilor inculpatului, Colegiul constată că instanța de apel a examinat complet și obiectiv probele administrate în cauză, verificându-le sub aspectul pertinentei și concludentei, atît pe cele obținute în procesul urmăririi penale, cît și cele cercetate și în cadrul ședințelor de judecată, fapt ce face ca concluzia despre lipsa vinovăției inculpaților Tropoțel Igor și Odajiu Arcadii în comiterea infracțiunii prevăzute de art.329 alin.(2) lit. b) Cod penal, să fie justă și întemeiată.*

Contrar argumentelor acuzării prin care se invocă faptul, că instanța de apel a luat în considerație doar versiunea inculpatului, Colegiul penal conchide, că instanța de apel a examinat toate probele din dosar și nu a dat prioritate celor în favoarea achitării inculpaților Tropoțel Igor și Odajiu Arcadii, așa cum susține acuzarea, însă le-a analizat în ansamblul lor prin coroborare, corect ajungînd la concluzia că vinovăția lui Tropoțel Igor și Odajiu Arcadii în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 329 alin.(2) lit. b) Cod penal, nu a fost dovedită prin

probe suficiente, pertinente, concludente și utile, administrate în conformitate cu legea, iar în faptele inculpaților lipsește componența acestei infracțiuni.

Conținutul probelor și valoarea lor probatorie este analizată detaliat și mult aspectual în textul deciziei instanței de apel, și anume probele reflectate în *pag.23-27* a deciziei atacate.

Probele puse la baza concluziei de lipsă a vinovăției a inculpaților de către instanța de apel sânt pertinente, concludente, utile, veridice și coroborează între ele, fiind apreciate de instanță în mod obiectiv, iar careva temeiuri de a pune la îndoială veridicitatea acestor probe nu s-au stabilit.

Așadar, Colegiul penal apreciază ca fiind declarative argumentele acuzării prin care se invocă faptul, că *hotărârea instanței de apel nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.*

De asemenea, instanța de recurs consideră că dispozitivul deciziei instanței de apel a fost întocmit cu respectarea prevederilor art. 415 alin. (1) pct. 1), lit. c) Cod procedură penală, (1) Instanța de apel, judecând cauza în ordine de apel, adoptă una din următoarele decizii: 1) respinge apelul, menținând hotărârea atacată, dacă: c) apelul este nefondat.

Reieșind din esența criticilor invocate de către acuzare, Colegiul penal reține că acestea se referă în mare parte doar la chestiunea de apreciere a probelor.

Or, acesta face o proprie evaluare a materialului probator, prezentând versiunea potrivit căreia probele administrate confirmă vinovăția lui Tropoțel Igor și Odajiu Arcadii în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 329 alin.(2) lit. b) Cod penal.

Sub acest aspect, însă, se impune precizarea că aprecierea probelor este unul din cele mai importante momente ale procesului penal, deoarece întregul volum de muncă depus de către organele de urmărire penală, instanțele judecătorești, cât și de părțile în proces, se concentrează pe soluția ce va fi dată în urma acestei activități.

Aprecierea probelor după intima convingere a judecătorului trebuie să se bazeze pe prevederile legale, precum și pe examinarea tuturor probelor în ansamblu, sub toate aspectele, complet și obiectiv. Legea stabilește că probele admisibile sunt apreciate după relevanța, concludența, veridicitatea și utilitatea acestora și toate probele în ansamblul lor sunt apreciate din punct de vedere al coroborării acestora.

Însă, cu referire la faptul dacă chestiunea de apreciere a probelor poate fi invocată la această etapă a procedurilor, instanța de recurs reiterează, că motivele de reapreciere a probelor, nu se conțin în temeiurile prevăzute la alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, și

astfel nu pot fi considerate ca motiv sub aspectul casării ca fiind ilegală a hotărârii contestate, deoarece instanța de recurs nu analizează conținutul mijloacelor de probă, nu dă o nouă apreciere materialului probator și nu stabilește o altă situație de fapt, decât cea constatată de instanțele de fond, aceasta fiind sarcina primordială a instanțelor respective.

În acest sens, Colegiul penal atestă, că la soluționarea cauzei instanța de apel a ținut cont de prevederile art. 99-101, 414 Cod de procedură penală, a 16 cercetat probele sub toate aspectele, verificându-le și apreciindu-le prin prisma pertinentei, concludenței, utilității și veridicității lor, iar în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor, astfel întemeiat ajungând la concluzia menținerii sentinței de achitare a inculpaților Tropoțel Igor și Odajiu Arcadii învinuiți în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 329 alin.(2) lit. b) Cod penal, din motiv că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii.

Din aceleași considerente expuse supra, este inconsistentă opinia acuzării precum că, în situația inculpaților a intervenit o lege penală care înlătură caracterul infracțional al faptei și care are efect retroactiv, impunându-se soluția de a fi adoptată o sentință de încetare a procesului penal, iar în legătură cu modificările survenite în norma vizată, instanța urma să decidă la încadrarea acțiunilor inculpaților conform prevederilor art.312 Cod contravențional, și în baza art.30 Cod contravențional, să fie eliberați de răspunderea contravențională.

În temeiul art.10 alin.(1) Cod penal, este inconsistent și argumentul precum că, la momentul examinării cauzei în instanța de fond, componența de infracțiune imputată inculpaților, prevăzută de alin.(2) lit. b) Cod penal, se considera valabilă, aceasta presupunea săvârșirea neglijenței de serviciu ce au provocat urmări grave drepturilor și intereselor ocrotite de lege a persoanelor juridice.

Alegațiile procurorului privind lipsa argumentelor instanței de apel privind achitarea inculpaților *Tropoțel Igor și Odajiu Arcadii*, nu pot fi reținute, întrucât analiza și examinarea probatoriului administrat la dosar, a declarațiilor martorilor și inculpaților, denotă faptul aprecierii probelor prin prisma art.101 Cod de procedură penală și argumentarea poziției privind achitarea inculpaților din motiv că fapta acestora nu întrunește elementele infracțiunii.

În legătură cu constatările expuse, Colegiul penal apreciază critic alegația recurentului, prin care se susține că instanța de apel nu a luat în considerație argumentele invocate de partea acuzării, or, după cum s-a menționat anterior, instanța de apel s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel și și-a motivat pe deplin concluziile sale, temeinic statuând asupra soluției adoptate.

Față de cele ce preced, Colegiul penal conchide că, în prezenta cauză, nu se constată admiterea erorilor de drept prevăzute de art.427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală, la etapa judecării apelului. Prin urmare, argumentele invocate de către recurent, nu și-au găsit confirmare și nu pot servi temei de casare a deciziei contestate, iar instanța de recurs conchide că în speță se impune soluția inadmisibilității recursului ordinar declarat.

8. În conformitate cu art. 432 alin. (1), (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE:

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Bradu Valentina, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 21 octombrie 2019, în cauza penală în privința lui *Tropoțel Igor xxxxxx și Odajiu Arcadii xxxxxx*, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la 30 decembrie 2020.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Boico Victor

Toma Nadejda